

Entrevista al sorprenent número dos de Txecoslovàquia

Després dels comunistes, el príncep

El president Vaclav Havel ha nominat primer canceller a sa altesa Karl zu Schwarzenberg, que l'ha acompanyat en el recent viatge a l'estat espanyol i a Catalunya. ¿Renaix l'imperi habsburg?

El canceller de la república txeca i eslovaca, sa altesa el príncep Karl Johannes Nepomuk Josef Norbert Friedrich Antonius Wratislav zu Schwarzenberg ha tornat a Praga, ciutat en què havia nascut el 1948 quan els comunistes accediren al poder. No hi ha tornat, però, com a simple turista, sinó perquè les fronteres de la Txecoslovàquia d'avui són obertes per als pròfugs d'altres temps que ja no hi corren cap perill. L'hereu i dotzè cap d'una família d'Europa central va ser nomenat, l'11 de juliol passat, primer conseller de Vaclav Havel, nou president de la República txeca i eslovaca des del 29 de desembre de 1989. El seu títol oficial és el de "canceller del president". De fet, el segon del president i el seu braç dret. El segueix pertot com una ombra. Estava amb ell fins i tot en el recent viatge a l'estat espanyol i a Catalunya quan Havel es trobava amb González i amb Pujol.

Les primeres notícies de la família Schwarzenberg remeten al 1105, a Francònia, una regió de l'Alemanya central. El 1617 els Schwarzenberg van arribar a Àustria i, el 1660, es traslladaren a Bohèmia. Des d'aquell moment la seua història va lligada a la de l'imperi habsburg. El 5 de desembre de 1746 l'emperadriu Maria Teresa va atorgar a la família el títol de prínceps. Un avantpassat del canceller, el general Karl Philipp (1771-1820), va ser ambaixador a França, comandant en cap de l'exèrcit bohemí i estrateg de la victoriosa batalla de Lipsia contra Napoleó. Un nebot d'aquest general, Felix (1800-1852), va ser fins i tot canceller de l'imperi.

El 1948 el nou règim va confiscar tots els béns de la família, que decideix refugiar-se a Àustria on també tenia terres i possessions, entre les quals el palau Schwarzenberg de Viena que, llavors, era la seu del comandament de l'Exèrcit Roig

d'ocupació a Àustria i, uns anys després, seria restituit als seus legítims propietaris. Avui, encara en possessió de la família, és el millor hotel de Viena: el Schwarzenberg Palais, que ocupa una ala d'aquest palau. Des de les finestres del seu apartament de Viena el príncep veu el monument al soldat soviètic, d'estil stalinista, inamovible per una clàusula del tractat de pau. Objectivament no es pot dir que haja patit un exili dur i en la misèria.

Ens trobem amb el canceller en el seu nou despatx del palau presidencial de Praga, al castell de Hrasxany.

—¿Ha tornat a Praga el príncep Karl zu Schwarzenberg o el ciutadà Karl Schwarzenberg, com diu el seu passaport diplomàtic?

—Em sap greu, però és el mateix. El fet de ser príncep i d'haver assolit un cert nivell en l'escala social m'obliga, si de cas, a assumir majors responsabilitats. Fa uns anys el títol nobiliari podia ser un entrebanc, però, ara, no. De tota manera i ja que m'ho ha preguntat, qui està al servei del seu país és el ciutadà Karl Schwarzenberg.

—L'arxiduc Otto d'Habsburg no ha ocultat que l'entusiasma la idea que li proposàreu la candidatura a la presidència d'Hongria. El príncep Schwarzenberg ja ha tornat a Txecoslovàquia i és el canceller del president. D'una manera o altra, ¿no li pareix que està renaixent el vell imperi Habsburg?

—No, en absolut. Otto d'Habsburg és un home que conec bé i que respecte profundament pel seu passat antihitleria, per l'acció que avui dia desenvolupa a favor de la unitat d'Europa i perquè és el cap de la casa imperial d'Àustria, però ell és un polític. El meu afany quant a Txecoslovàquia és únicament civil. Vull posar al servei del meu país els meus coneixements i les meues capacitats, però no tinc cap intenció de fer una carrera política. No seré mai candidat a cap elecció ni per

cap partit. No hi ha, doncs, cap desig, encara que siga democràticament, de recrear el vell imperi.

—*¿Què pensa de tots els moviments que abonen la tornada dels ex-reis al poder a Romania, Bulgària, Albània?*

—Són qüestions internes d'altres països. Només sé, quant a Txecoslovàquia, que no hi ha cap pretendent al tron.

—*¿És monàrquic?*

—Ací sóc el canceller d'una república.

—*¿Com va conèixer el president Havel i per què el va elegir canceller?*

—Durant cinc anys he estat president

de la federació Hèlsinki. Una organització internacional amb seu a Viena que té com a finalitat la defensa dels drets de l'home. He tingut molta faena per tractar de protegir els perseguits dels països de l'Est. Vaclav Havel era un ciutadà perseguït d'un d'aquests països i ens vam conèixer a Praga a començament dels anys 80, en una reunió que tenia la cobertura d'un encontre entre gent de teatre. Ens vam fer amics ràpidament

L'octubre de 1989, poc abans de la revolució de vellut, ens vam tornar a retrobar i el vaig ajudar en uns moments en

què les seues relacions amb la policia política eren molt tenses. Gràcies a la televisió austríaca i a les agències de premsa internacionals vam aconseguir evitar que tornara a la presó. Tres mesos després va ser elegit president i, pel juliol, quan les eleccions confirmaren les noves tendències polítiques, em va nomenar canceller, probablement perquè té confiança en mi i perquè ha entès que només busque el bé del meu país.

—*¿Quan va començar a esperar el retorn a la pàtria en un país lliure?*

—L'esperança, l'he tinguda sempre. Una esperança sobre bases realistes, des de fa dos o tres anys, quan vaig estudiar que la Unió Soviètica i Gorbatxov anaven per feina. Tanmateix he d'admetre que mai hauria esperat que tot fóra tan ràpid.

—*Ara que ja ha tornat i ha tingut la possibilitat de mirar bé al voltant, ¿pensa que en quaranta anys de govern els comunistes han pogut fer almenys una cosa bona pel seu país?*

—És difícil de dir. Algunes coses del vell govern són indubtablement bones. El metro de Praga, per exemple, o l'auto-pista, o altres infraestructures, però qual-sevol altre govern hauria pogut fer-ho, això, i fins i tot amb un cost menor i amb moltes menys víctimes en el treball de les que hi ha hagut ací. Aquesta pregunta també me l'he formulada jo mateix i he arribat a la conclusió que no hi ha res que haja estat fet millor ací, per un govern comunista, que a Occident, fins i tot les famoses reformes socials, que segurament han millorat la vida de part de la població, s'han fet millor a Àustria, país capitalista i, al principi, molt més pobre que Txecoslovàquia.

—*¿Quins són els problemes més greus de Txecoslovàquia?*

—Problemes econòmics, problemes ecològics esgarrifosos i tot el que fa referència al que ha succeït en els últims quaranta anys.

—*¿Poden oblidar la Unió Soviètica i mirar solament cap a Occident?*

—No, la Unió Soviètica ha estat durant 42 anys el nostre *partner* econòmic més important. D'ací a uns anys, només serà un de tants països veïns del nostre, però per una bona temporada encara serà la clau de la nostra economia.

—*¿I la gran Alemanya d'avui li fa encara por a la menuda Txecoslovàquia, ja durament castigada una vegada?*

—En termes de guerra, no. En termes econòmics és clar que és la vertadera gran potència europea, però quan s'exerceca la seva potència a través de les

normes de la CEE, no hi haurà cap temor. Alemanya, com a membre de la CEE, no podrà colonitzar cap país veí, com no ho ha fet Holanda, Bèlgica o Dinamarca. Si la CEE no es veu realitzada plenament el 1992, llavors és una altra qüestió.

—¿Què pensa de la participació dels països de l'Est en la CEE?

—La qüestió fonamental és que els països de l'Est no siguin abandonats durant molt de temps en una espècie de llimbs. Espere que les noces amb la CEE es puguin anunciar en un temps molt breu, encara que per al matrimoni s'haja d'esperar que els temps siguin més madurs. Si la CEE no intervé ràpidament i la nostra situació econòmica no comença almenys a donar senyals de millorament, el pitjor risc per a tot Europa és que aquesta regió pugui transformar-se novament en els turbulents Balcans del començament de segle, els Balcans que ens van regalar la primera guerra mundial.

© Giovanni Firmian/ Europeo-Intertampa

Trad.: Vicent Hernández Esteve

Karl Schwarzenberg amb el president Havel.

EUROPEO

//

REVISTA DE LLENGUA I DRET

//

ISSN 0212-5056

REVISTA DE LLENGUA I DRET és una publicació semestral dedicada a l'estudi del llenguatge administratiu i jurídic, el Dret relatiu a l'ús de les llengües i la planificació lingüística. Des de 1983.

DIRECTOR: Carles Duarte i Montserrat • CONSELL DE REDACCIÓ: Alex Alsina i Keith, Antoni M. Badia i Margarit, Albert Bastardas i Boada, Joan Coromines i Vigneaux, Pere Martí i Mainar, Jesús Massip i Follolosa, Antoni Mirambell i Abancó, Aina Moll i Marquès, Oriol Oleart i Piquet, Lluís M. de Puig i Olivé, Josep M. Puig i Salellas, Josep-Enric Rebés i Solé, Josep L. Sagarra i Zacarini, Joan R. Solé i Durany, Francesc Vallverdú i Canes, Jaume Vernet i Llobet • SECRETARI: Antoni Milian i Massana.

INFORMACIÓ, SUBSCRIPCIONS I CORRESPONDÈNCIA:
Escola d'Administració Pública de Catalunya
Av. de Pearson, 28 (205 00 65)
08034 Barcelona

Generalitat de Catalunya
Escola d'Administració Pública
de Catalunya